

Naročnina v Trstu zneso:

Za celo leto . . . 1 gold. 20 s.
Za pol leta . . . " 60 "
Za 3 mesece . . . " 30 "
(to velja tudi za tržaško okoličje.)

Za druge kraje s pošto:

Za celo leto . . . 1 gold. 60 s.
Za pol leta . . . " 80 "
Za 3 mesece . . . " 40 "
(majhni razloček med tim in med programom izvira iz neke pomote.)

ILIRSKI PRIMORJAN

podučiven in omikaven list za slovensko ljudstvo.

Naročnina naj seuredništvu naprej plačeva, in to v gosp. Kozlerjevi hiši „nella Drogheria Angeli in Piazza delle legna št. 1“ v Trstu (Trieste). Tam se bodo tudi oddajale vse pisma. — Sicer ta list se bo tudi prodajal (vsak natis po 5 soldov) v tobakarnicah nasproti Pošte, blizu „Chiozza“ in „al Ponte della Fabbra“.

Hvalo zasluži si vsò, kdor družu koristno sè slàdkim (Hor.).

Leto 1866.

Pri sv. Ivanu v Vrdélu, 3 junija.

Štev. 11.

VABILO NA NAROČBO.

Vredništvo vabi tiste častite naročnike, ki so naročeni samo za prvo polletje, naj se blagovoljno naročé kmalu še za naprej, ter prosi vsacega rodoljuba, naj podpira i priporoča naš list, kateri ima poseben namen, vtrjevati i buditi avstrijsko i slovansko zavest na bregovih jadranskega, tako zelo važnega morja.

Z radostijo naznanjamo, da dobiva naš list, posebno v zadnjem času, vedno večo podporo. Cena, katero smo postavili, kajti veljá za pol leta po pošti pošiljan 80, i za četrt leta 40 nkr.; v Trstu prijeman pa za pol leta 60 i za četrt leta 30 nkr. kaže, da nas ne vodi dobiček, ampak rodoljubije. Ako nas zdatno podpró rodoljubi, dademo listu večo obliko i skušali bomo, da bode k letu vsak teden izhajal.

Rojaki Slovenci! Trst z jadranskim morjem je nam živ studenec, iz kterega zajemamo veliko veliko dobrega, njegova lega je v političnem i narodnem oziru tako važna, da jo priznava vsa Evropa, najvažniša pa je Slovencem i sploh Slovanom. Ako imajo v Trstu Lahi, Nemci i Grki svoje časopise, ke se potezajo za njihove zadeve, kako bi ga Slovenci ne imeli, ker stojí na njihovej zemlji! Sezite mu torej pod pazuhu i skrbel bode iz vseh moči podpirati splošne avstrijske i posebne domače zadeve. Pri tej priliki prosimo gospode naročnike, ki nam še nejsó poslali naročnine za preteklo polletje, naj jo blagovolijo skoraj odrajtati.

Oznanjamo tudi, da novim naročnikom lahko še z vsemi starimi listi postrežemo.

Štev. 12 našega lista izide 17 dan junija.

Vojne zadeve.

Nej še bila razsodna ura, armade si stoje še nasproti vsak hip pripravljene za strašen boj, i vsak dan jih še množijo države. Avstrija je postavila na pruske i laške meje silne vojne trume tako, da je upadlo srce pruskej i laškej vladi, ker obé vidite, da se ne more njiju vojska lahko meriti z avstrijsko. Tako nasproti ne morejo dolgo stati armade. V zadnjem uri pred bojem so se vendar le dogovorile ruska, angleška i francoska vlada poklicati v zbor vseh velikih držav poslance, da bi se vojna odvrnola, ter so povabile laško, avstrijsko i prusko vlado v pogovor, ki ima biti v Parizu i se te dni začeti. Pri vsem tem je le malo malo upanija, da se ohrani mir, morebiti se še pred ali med zborom vname vojna, i lahko je mogoče, da tak zbor v ogenj denašnjih homatij še olja vlije. Govori se, da se bode v zboru zahtevalo, naj Avstrija odstopi lombardo-beneško kraljestvo Lahom, i naj se umakne iz polabskih kreževin, kterih naj se polasti Prusija, severni del Šlezviga pa Dancem nazaj dá. Za to pa bi dobila Avstrija Hercegovino i del Bosne, kateri deželi zdaj zdihujeti pod neusmiljenim turškim jarmom. Kakor želimo, da prideti te lepi, pa zanemarjeni i nesrečni deželi pod avstrijsko

krono, vendar dvomimo, da Avstrija dá iz rok radovoljno brez trdih i nesrečnih bojev beneško kraljestvo s svojimi silnimi trdnjavami. Zato tudi nejmamo dosti upanija, da nam zbor mir prinese. Pa tudi, ako bi Avstrija bila s tako zamembo zadovoljna, gotovo ne dá Hercegovine i Bosne brez vojne iz rok Turčija, ka tudi zbira armade, i je uže poslala trideset vojnih ladij v jadransko morje. Kak namen imajo te ladije, to se ne dá uganoti, zoper Laško ne morejo biti namenjene, ker bi je veliko močnejše i boljše laško brodovije prav lahko pokončalo; da bi pa Lahom v pomoč bile, tega zopet ne moremo misliti. Nemške dežele so spet omahnole, sklep so storile, da ne bodo pomagale ni Avstrii, ni Prusii, ako vstane vojna. Napoleon se tudi pripravlja na suhem i na morji, da bode pri rokah, ko pride čas. Za Rusa se pa nič prav ne vé, ali se bode vtikal v vojsko, ali ne, gotovo pa bode skrbel za svoj dobiček. Tako, kakor je sedaj, ne more več dolgo biti. Avstrija stojí trdno, nikomur neče nič obropati, boji pa se tudi nikogar ne, naj skusijo naši sovražniki ropati nam dežele, ako Bog dá, poženemo jih s krvavimi glavami, od kodar so prišli, i zvedó:

Da ima domovino Avstrijan,
Da ljubi jo, i vé, zakaj jo ljubi,
Da njo branečemu pogum je dan.

Tržaško-mestne in okolične zadeve.

* Tržaško škofijstvo je razposlalo dekanom dekret, ki zadeva učiteljske zборе i ki imajo biti vsako leto v različnih krajih. Za letos je za pogovor določilo naslednja vprašanja:

1. Ali je uže zadosti, da učitelj bistri um otrokom, ali nej njegova dolžnost tudi, da jim srca ogreva? Ali je učitelj tudi odgojitelj učencem? Kako ima gojiti učitelj otrok?
2. Ali se imajo otroci precej, ko pridejo v šolo, predno se začno učiti predpisanih predmetov, n. pr. brati, zato pripravljati i kako se ima to gojiti, da se rajši i boljši učé?
3. Ker ima učitelj imeti prvo skrb, da uči v materinem jeziku, kdaj se ima temu jeziku prideti še drug n. pr. laškemu nemški, slovenskemu laški ali nemški? Kako se ima najlaže ta jezik učiti?

— Šolskim ogledam je na voljo dano, še četrto vprašanje dati.

* Po najvišem sklepu od 17. maja ima biti letos druga vojaška nabira (regrutirenga) tistih mladenčev, ki so rojeni v letu 1845 in 1844. Trst ima dati 100 novincev. Mestni magistrat je uže povabil vse zadevajoče mladenče, naj se oglašé.

* Deželna namestnija je kupila pri Milicu v Ljubijani 200 tiskov „Malega sadjerejca“, da ga brez plačila razda po takih krajih, kder je vrtnarskega poduka najbolj treba.

* Denes je v Trstu velika tombola, kakoršna je po navadi vsako leto. Čisti dobiček pride ubogim v korist. Dobički so: činkvina 200 gl., prva tombola 500 gl., druga tombola 300 gl. Kartele se prodajajo po 30 nov. krajcerjev (soldov).

* Ladija „Novara“, ki je bila v Pulji zažgana, prišla je v Trst, kder jo popravlja Tonelo. V malo dneh bode popravljena. Nej še za gotovo spričano, ali so jo res trije Lahji zažgali, ker vsi trije to tajé. Sum pa vendar le nanje leti.

* V Trstu so 17. t. m. začeli nabirati prostovoljne vojake. Dobivajo po 25, 20, 15 in 10 forintov na roko. Govori se, da so jih prvi dan krog 50 nabrali. Tudi po Istri i Dalmaciji se imajo nabirati.

* Tržaško vrtnarsko društvo razstavi jeseni cvetice (rože); sadije i take umetniške in obrtniške izdelke, ki zadevajo vrtnarstvo. Razen vsakoletnih navadnih daril boste še dve posebni i sicer: srebrn kozarec (glaž) za najlepšo sadije iz mestne okolice, i zlata ura za najlepše cvetice.

* Ker smo uže nekoliko o slovenskem cerkvenem petii pisali i napake grajali, bode tudi prav, da hvalo damo pevcem i njihovim učiteljim tistih far v okolici, ki so hvale vredne. Kolikor nam je bilo do zdaj mogoče opaziti o tej zadevi, moramo posebno zadovoljni biti s pevci v Skednji i Barkoli. Veselo je poslušati ubrane v krepke glasove vrlih mladenčev i mož i vidi se precej, da se v petii mnogo vadijo, da znajo mnogo starih, pa tudi najnovejših pesem. V Barkoli so v za-

četku pevci celo sami plačevali pevskega učitelja, ki je hodil učiti je. Ako greš v nedeljo ali v praznik popoldne v Skedenj ali v Barkolo, lahko se razveseliš v sredi veselih pevcev, ko pridejo od popoldanske božije službe v krčmo ter pri dobri kapljici pojo slovenske i tudi srbske pesmi: „Hej Slovani,“ „Kje dom je moj,“ „Naprej,“ „Ustaj, ustaj, Srbine,“ itd. itd. Naj se ta izgled tudi po drugih krajih posnema!

* Pretekli teden smo imeli čudno vreme. Bil je nenavaden mraz za ta čas. Vozovi, ki so prišli s Krasa, bili so pokriti snegom. Od vseh krajev se naznanja, da je mraz veliko škode po vrtih i na poljih napravil.

* Za Mehiko nabrani vojaki, ktere nejsó pustili iz Trsta odrinoti, bili so zarad tega zelo nevoljni, da so celo nepokoj delali po mestu; hrvaški vojaki so jih po noči morali celo loviti. Nekoliko jih je prestopilo v cesarsko armado, druge pa so poslali nazaj v Ljubljano, kder so se nekij tudi nepokojno vedli. Od tam pa so jih poslali na dom.

Kaj je drugod važnega?

* Na Štajerskem, Koroškem, Kranjskem i v Primorji se nabirajo prostovoljni vojaki, ki bodo v sili sovražnika od strani napadali i pokončavali.

* Iz tistih krajev v Ameriki, kder se dobiva kameno olje (petrolio) pišejo o tako strašnem ognji, da takega svét ne pomni. Zgorelo je nad pol milijona centov kamenega olja i ker je olje teklo v morje i po njem plavalo, užgalo se je tudi onde tako, da je eno milijo na okoli stalo morje v strašnem plamenu i zgorelo ob tem tudi več naloženih ladij.

* Na Mihikanskem gre slabo. Cesarki vojaki so bili uže večkrat zmagani, i ker mogočna vlada severne Amerike ne pušča več ptujih vojakov v cesarstvo, bati se je, da cesar Maksimilijan ne bode mogel vpokojiti dežele.

* V Ameriki je nekij duhovnik zavaroval (šegurriral) svoje spisane pridige. Po nesreči se vname ogenj v njegovi hiši i pridige zgorijo. Šel je v zavarovalnico (oficijo), kjer je je bil zavaroval, al rekli so, da mu nič ne dadé, ker njegove pridige nič ne veljajo. Gre k sodnii (tribunali), ktera priče pokliče, naj bi povedale, če so pridige bile kaj vredne. Priče rečejo da, in sodnija je obsodila zavarovalnico, naj plača duhovniku 2000 dolarjev (tolarjev). Iz tega vidijo tisti, ki ob času pridige iz cerkve gredo, koliko so pridige vredne. Pa še več od 2000 dolarjev veljajo, to se pravi: Besedo božijo vsi posvetni zakladi (šaci) ne plačajo.

* Za novega kneza v podonavskih kneževinah je izvoljen knez Hohenzollern, ki je uže prišel v Bukarešt. Pariški zbor je bil sicer zoper tako volitev, i turški poslanec v Parizu je protestiral zoper Hohenzollerna, vendar brez vspaha.

* Za lombardo-beneško kraljestvo je razpisala naša vlada 12 milijonov posilnega zajma (posojila.) Prebivalci bodo morali plačati v srebru ali zlatu to posojilo.

* Zadnjič smo oznanili, da je cesarki deželni namestnik odstavil mestno svetovalstvo v Gorici zato, ker se pri vojaškem nastanovanii (kvartiranji) nej tako vedlo (obnašalo), kakor se to mora zahtevati (terjati). „Triester Zeitung“, iz ktere smo vzeli to novico, zdaj pravi, da se to nej zgodilo iz omenjenega, ampak iz nekega drugega, njej neznanega vzroka. Odstavljeno je tudi koprsko mestno svetovalstvo. Brez dobrega vzroka se to gotovo nej zgodilo.

* Zagrebško mestno svetovalstvo je poslalo Njegovemu veličanstvu cesarju pismo, v katerem pravi, da Hrvatije dadé za cesarja in domovino kri i premoženije. Čehi delajo hvalevredno vse potrebne priprave, da bodo pripravljene spodobno sprejeti sovražnika, ako bi utegnel na Češko planoti; časopis „Politik“ pravi, da se Prusom Češka zemlja ne podá, dokler bije zadnje češko srce. Tudi v Galicii i po vseh slovanskih deželah se delajo enake priprave z veselim srcem i neko gorečnostjo, ktera očitno pričá, da Slovani zares ljubijo dom i Avstrijo. Naj si vtisnejo to v spomin tisti naši sovražniki, ki nam so tolikokrat nesramno očitali, da od Avstrije obračamo svoje oči.

DOPISI.

Iz tržaške okolice. — E. — (*Naši štacunarji; — vojaki našega batalijona; — nova pivarnica pod gozdničem; — Talijan, ki rad slovensko govori; tržaško-okolični Slovenci i njih zastava; o binkoštih ni pust.*) V Trstu in v našej okolici so štacunarji (botegarji) kaj hitro začeli robo draže prodajati, dasitudi so jo kupili še pred draginjo. Prav je, da kupci (merkantije) dobička iščejo, al preveč je brez vesti. Naj bi pomislili, kako se mora ubogi delalec truditi, da zasluži goldinar. — Vojaki našega batalijona komaj čakajo hipa i ure, da bi se mogli s sovražnikom sprejeti; zelo želé boja. Slišal sem enega trditi, da vsak se upa zmagati tri sovražnike. Lepo je to, fantije i možijé, srčnost velja! — Pod gozdničem ali bošketom so odprli novo pivarno. Prav lepó je opravljena začasna (provizorna) velika dvorana (šala) z belo-rudečimi i belo-modrimi zastavicami (banderami). Zvečer gori v njej zelo veliko plinovih (gaznih) lučij takó, da se človeško okó veseli. Želeti bi bilo menj omenjene lepote i bolj ceno pivo, ker po 40 soldov vrč, (bokal) je gotovo drago. Če druge tržaške pivarne morejo dajati pivo po 32 soldov, mislimo, da bi ga tudi ta lahko po tej ceni dajala. Pivo je hladno i dobro, vendar ne spodrine dunajskega i graškega, ako se mu cena ne zniža, ker se tudi ono oboje toči po enakej ceni. — V neko vas naše okolice je prišel na sprehod nekij Talijan. Sede med kmeté in se ves čas ž njimi slovenski pogovarja, če tudi skora vsi talijansko umejo i tudi za silo govore, kar je nekij kmet dokazati hotel. Talijan pa ga zavrne rekoč: „Govorite slovenski, ker jaz sem dolžan med vami slovenski govoriti i mislim, ako kdo izmed vas k Talijanom pride, da bode tudi ž njimi talijanski govoril; spoštujmo se mej sa-

boj.“ — Undan je neka modra glava rekla nekemu pevcu, ki ima shranjeno pevcev slovensko zastavo (bandero): „Kompare! zdaj pa si ne boste upali svoje zastave na beli dan pokazati, ker je vse narobe.“ Ta pa i njegovi tovarši srdito odgovorijo: „Kaj mislite, da mi naš narod zatajimo? Mi ostanemo majki Slavi zvesti sinovi, dokler bode kri po naših žilah tekla.“ Ti gotovo vedó, ktera mati jih je rodila. Ali nejsó v našej okolici vrli Slovenci? — O pusti imajo naše mlade Mandrijere navado se z gosposkim oblačilom šémiti. O binkoštih pa ni pust, in vendar sem videl birmanke Mandrijerke, ke so bile ošemljene v gosposkem oblačilu in imele celó lasé v kodrih (zavihane, lokne). Vprašam zdaj, ktera je večá neumnica, mati ali botra takih otrok? Mandrijersko oblačilo je tako lepo, da nej treba lepšega iskati. Čemú tedaj taka nespamet?

* **Iz Proseka**, 27. maja. — 11 — Ko so prišli k nam vojaki, imeli nas so s prva za Lahe i sicer zato, ker so videli po oglah nabita laška oznanila. Ne vem, zakaj nam pošilja magistrat vse le v laškem jeziku, kteri malokdo umeje; menda vendar ne misli, da smo Lahí, ali da se moramo polasčiti? Mi ne zaničujemo nobenega jeziku, tedaj tudi laškega ne, ali naš domači nam je vendar najmilši i pravico imamo zahtevati, da nam magistrat pošilja oznanila i druge reči v našem jeziku, kakor to dela deželna namestnija. Svetovalci iz naše okolice, stopite na prste i zahtevajte, naj se nam slovenski dopisuje!

~~~~~

ZMES

Pogovor med gospodom Slavoljubom in kmetom Matevžem.

— P. —

Matevž. Dobru jetru van Buh dej!

Slavoljub. Bog ga daj tudi vam!

M. Prou veseli me, de san vas najdu, zakej vre več ku an ted'n me nut'r ana tešči. — Undan so se ani Lahí učep men'li usake sort, na ankrat pej ad'n reče: „Varda, adesso vien il vice-preside delle bestie“. (Glej, zdaj pride živalij namestni prvosednik.) Mislu san, kaku je tu, de jimajo tudi ž'vali svoj'ga prešida (prvosednika); če jimajo konji sojga, ôsli sojga, jen taku naprej.

Sl. Z omenjenimi besedami so se hoteli oni le rogati (norčevati); gospod pa, kteri se jim je bližal, bil je prvosednikov namestnik društva, kterege namen je, čuti, paziti i podučevati, da se živali, naj si bodo ktere koli, ne trpinčijo (mučijo, martrajo). V denašnjih časih je veliko društev, napravilo se je tedaj tudi tako; pa to prav za prav ni nova naprava, ker uže pred Kristovem rojstvom so stari Grki (gregi) in Rimljanije imeli zakon (postavo), kteri je ostro prepovedoval živali trpinčiti; i tudi v knjigi vseh knjig, to je v svetem pismu, je zapisano, da moramo biti milosrčni do živalij, ker one so božije stvari. Kdor ljubi žival i lepó ž njo ravna, ljubi gotovo tudi svojega bližnjega. Skušnja pa je tudi potrdila, da kdor nej usmiljen do živalij, tudi do ljudi nej. Ta opazka nej

nova, ker jo potrjuje tudi stara zgodovina (istorija). Strašni grozovitnež, cesar Neron, imel je o svojej mladosti največe veselije s tem, da je muhe lovil i moril; ko je pa prišel na cesarski sedež, bil je tak trinog ali grozovitnež, da še zdaj človeku, ki je posebno grozen, pridevajo ime „Neron“, če tudi je uže 1800 let, kar je živel. V Atenah, mestu grške dežele, bila je obsodila sódnija fantiča k smrti zato, ker je tiče slepil i oslepljene izpuščal, da so lakote poginoli, ker si nejsjo mogli živeža iskati. Izgovarjal se je, da s tem nobenemu človeku škodoval nej, ali sodniki ga zavrnejo rekoč: kakor si nedolžne živalce trpinčil, tako bi tudi ljudi, ako dorasteš. Bog je dal živalim življenje, ljudem pa ne dovolenija ali pravice, da bi jih trpinčili.

M. Morde na bomo smeji še ubat (ubiti) ž'vali, k' nam škodo delajo. Zatu se je mende bal tisti kmet v Tomini postreljat komisarnave (prvostojnikove) zajce, k'so mi zelje na njivi pojeli.

Sl. Nej imel pravice tega storiti, tožiti pa je smel gospoda, za ktereга tudi zakon velja. Gotovo ne bi se bilo kmetu pri ti obravnavi reklo, kakor v davnem času nekemu v P... , naj zajca, ki mu v zelniku škodo dela, ujame, naj mu s kleščicami zobé izdere in ga spet izpusti.

M. A ne, pasja noga, jest ne b' ga spestu! ma rajši b'ga bil speku na trdu jen ga dau tist'm gospudam, de b'si b'li oni zobé na njemi polomili. Prou je, de smo, kokar vi prau'ste, milosrčni do ž'vali, ma kokar je biu an Anglež, je pej preveć. Rajžou je po svejti z držino. Pršu je u an krej črez nuć. Po noći ga 'na ž'val'ca zbedi. Anglež lüć mar'di jen ž'val'co u post'lji ulovi. Pokliče šrviturja (strežaja) jen mi da ž'val'co, de jo nej skuz ôknu vrže. Šrvitur odpre ôknu, jen povej gospudi, de dež pada. Hitru reče Anglež: Ne vrž'jo skuz ôknu, zakej b'se zmočila, den'jo rajši za zdej u post'ljo moje žene.

Sl. Najin pogovor je denes o živalih, naj vam torej še kaj povem o ptičih, ker jih prav zdaj marsikteri hudobni otroci, pa tudi odrastli brez usmiljenja iz gnezd jemljejo, nekteri celó trpinčijo, v jeseni pa na limanice (viščade) lovijo ali streljajo, in s tem kmetijstvu veliko škodo delajo.

M. Jest mislen, de tiči već škode st'rijo ku koristi.

Sl. Vi se zeló motite; ptiči so tako potrebni, da brez njih bi morali ljudije od lakote pomreti.

M. Jest nejs'm trku mesá željen, kokar so b'li Izraeljci u puščavi, san kontent, de iman polénte, krh (kruh), vinu jen sadje. Za mesu na maran, zlasti pa za tiče ne.

Sl. Ne trdim, da so nam ptiči za živež potrebni; to pa trdim, ako bi ptičev ne bilo, ne bi vi imeli ne polénte, ne kruha, ne vina i tudi sadija ne.

M. Kaku je tu, de ne?

Sl. Vidite, Matevž, to je takó: Ptiči pobirajo gosenice i druge škodljive črve po njivah, vrtih i gozdih, da drevija i drugih rastljin ne objedó. Pobirajo tudi jajčka, ali zalego škodljivih mrčesov, iz kte-

rih bi se zaredilo na milijone i milijone gosenic i črvov, ki bi vse, kar je zelenega, pokončali. Pravijo, da 100 vrabcev pokonča 2 milijona i 700.000 jajčič škodljivih mrčesov, in en sam par znese v gnjezdo svojim mladičem na teden nad 2000 gosenic. Pa še za drugo korist so nam ptiči. Na paši okoli živine skakljaje pobirajo mušice i črve, ki bi živini škodovali, ako bi jih povžila; pa tudi okoli nje letaje muhe i komarje lové, da jo ne nadlegovajo in se lepó v miru pase. Ako bi ptiči škodljivih komarjev i mušic ne pobirali, toliko bi jih bilo, da ne bi mi dihati mogli.

M. Ma tudi već botu škodo nar'dijo, zlasti pej vrabci.

Sl. Ako tudi kako zrno ali kak sad pozobló, nej velika škoda. Vi morate delalce plačati, ki jih najmete; ali ne boste torej kaj privoščili ptičkom, ki vam takó pridno delajo?

M. Zdej pej druž'ga ne rečem, ku: Nej jim utekne, kar poejo. Pej kaku je tu, da u aneh krajih je taku malu tiću?

Sl. Ptiči so kakor ljudije, oni popustijo tiste kraje, kjer jih preganjajo, in poiščejo takih krajev, kjer so bolj v miru. Taki preganjanci pa kmalu svojo škodo spoznajo, ker se tam toliko gosenic, črvov i kebrov zaredi, da jim vse objedó. Preteklo leto je naš magistrat razglasil oznanilo, da se imajo kaznovati (štrafati) tisti, ki ptičem gnjezda razdirajo, jajčika jemljó, ali mladiče iz gnezd pobirajo in jih trpinčijo.

M. Sej zdej imamo vardjane (poljske čuvaje), nej gledajo na tu.

Sl. Tudi tisto društvo, od ktereга sem vam poprej govoril, in se mu pravi „Društvo zoper trpinčenje živalij“, je dalo na svitlo mnogo knjig, ke so v lep poduk, kako se ima s živalimi ravnati; pa pisane so bile v talijanskem jeziku.

M. Kej nam pomagajo take knjige, k' jih ne zastop'mo (umemo), nej bi nam slovenske dali.

Sl. To se morebiti tudi kmalu zgodi. V šolah se mladini zeló priporočuje, naj pusti gnjezda in ptiče u miru; to bi morali tudi roditelji (starši) svojim otrokom resno priporočevati in paziti, da zoper to zapoved ne ravnajo. Naj torej neha (feni, kompli) ptičije preganjanije, ker so narbolji varuhi naših vrtov, njiv i gozdov. Vsak naj se trudi o tej zadevi po svojej moči, tako dopolni božiji i človeški zakon. Zdej pa moram domu pogledat k svojej družini. Z Bogom!

M. Z Bugan, gospud Slavoljub!

Gospodarska skušnja.

Petrolio, ali kameno olje, res pokonča uši in bolhe na rastlinah. To trdi nekij Ljubljanski gospod, ker je, kakor so „Novice“ svetovale, dal dve žlici tega olja v navadno vrtnarsko škropilnico (žlafadur) z vodo napolnjeno, i škropil s to dobro pomešano vodo ušivo breskovo drevó. Ko bi pihnil, zginil je ta mrčes. — S čistim kameninem oljem se odpravijo tudi garje, če si človek ž njim roke maže.